

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.11.41>

Сергій Іонушас,
народний депутат
Верховної Ради України

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КОНСТИТУЦІЙНО- ПРАВОВОГО ОПОСЕРЕДКУВАННЯ ФУНКЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ

Актуальність статті полягає в тому, що питання про функціональне спрямування прокурорської діяльності у виді кримінального переслідування продовжує залишатися одним із найбільш дискусійних в українській правничій науці. Правові стандарти в міжнародній сфері щодо регламентації функції кримінального переслідування кристалізуються в результаті аналізу й узагальнення правових практик окремих держав і, звичайно, норм міжнародного права. Метою статті є аналіз зарубіжного досвіду конституційно-правового регулювання функції кримінального переслідування, а також визначення міжнародних стандартів у цій сфері. Статтю присвячено дослідженню норм міжнародного права, так званого «м'якого права», в частині конституційно-правової регламентації функції кримінального переслідування. Зроблено висновок про неможливість повного ігнорування окремих державами як суб'єктами міжнародних відносин вимог таких міжнародних актів. Здійснено нормативно-правовий аналіз конституційно-правових практик окремих зарубіжних країн щодо закріплення функції кримінального переслідування з метою їх подальшої уніфікації і використання як зарубіжного досвіду. З'ясовано, що поняття «кримінальне переслідування» міститься у кримінально-процесуальних кодексах зарубіжних країн, що пояснюється передусім тим, що кримінальне переслідування є процесуальним правовим інститутом і використовується для позначення саме процесуальних правових явищ. Навіть там, де дана функція не визначена нормативно, саме з аналізу повноважень прокурора, що передбачені кримінально-процесуальними кодексами, ми можемо зробити висновок про фактично-нормативну наявність цієї важливої функції. Визначено, що правові системи зарубіжних країн світу по-різному регламентують здійснювану прокуратурою функцію кримінального переслідування, що зумовлено національними традиціями та особливостями політико-правового розвитку. Але незважаючи на існування певних відмінностей щодо змістовних аспектів унормування цієї функції, спільним є те, що дана категорія відома і вживається в законодавстві більшості зарубіжних країн.

Ключові слова: прокуратура, злочин, публічне обвинувачення, суд, слідство.

Постановка проблеми. Питання про функціональне спрямування прокурорської діяльності у виді кримінального переслідування продовжує залишатися одним із найбільш дискусійних в українській правничій науці. Слід констатувати, що сьогодні відсутня єдина позиція вчених як щодо визначення поняття даної функції, так і стосовно її характеру та змісту. М.І. Смирнов, зазначаючи про дискусійний аспект у дослідженні цих питань, вказує, що значення і роль прокуратури в правовому механізмі забезпечення прав і свобод людини важко переоцінити.

Зважаючи на те, що інститут кримінального переслідування відомий більшості країн світу [20, с. 52], та з урахуванням прагнення України стати членом Європейського Союзу, актуальність поставлених питань є досить високою. Зарубіжний досвід становлення

і розвитку прокуратури показує, що в деяких країнах основною функцією прокуратури завжди називається кримінальне переслідування, що нею забезпечується [19, с. 17; 45, с. 24; 39, с. 45–46; 36, с. 24–28] у діяльнісному аспекті.

Дослідженню правової природи функції кримінального переслідування були присвячені роботи представників науки конституційного права та інших суміжних галузей. Серед них слід відмітити роботи Ю.П. Аленіна, Є.Д. Болтошева, О.В. Вороніна, В.О. Гринюк, Л.Р. Грицаєнка, Ю.М. Грошевого, Л.М. Давиденко, В.В. Долежана, І.В. Єна, О.Д. Жук, В.С. Зеленецького, М.П. Кана, Ю.В. Козубенко, І.М. Козьякова, Г.М. Корольова, М.В. Косюти, Т.О. Лоскутова, В.В. Луцика, Р.В. Мазюка, Г.А. Мовчан, Ю.Є. Полянського, М.М. Руденко, Г.П. Середи,

М.С. Строговича, О.П. Толочка, О.О. Тушева, О.Г. Халілуліна, Н.І. Щегель, В.М. Юрчишина та ін. Незважаючи на значний інтерес учених до проблематики кримінального переслідування як функції прокуратури, значна кількість питань залишається не вирішеними, що спонукає до активізації наукового пошуку в даній сфері.

Метою статті є аналіз зарубіжного досвіду конституційно-правового регулювання функції кримінального переслідування, а також визначення міжнародних стандартів у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Правові стандарти в міжнародній сфері щодо регламентації функції кримінального переслідування кристалізуються в результаті аналізу й узагальнення правових практик окремих держав і, звичайно, норм міжнародного права. Та хоча дані стандарти й відносять до норм так званого м'якого права, потрібно погодитися з думкою В.П. Кашепова, що держави все ж не можуть повністю ігнорувати положення, які містяться в цих нормах, оскільки вони самі брали участь в їх розробленні і прийнятті на різноманітних конференціях або є сторонами в міжнародному договорі, який передбачає створення органів, компетентних приймати рішення з тих чи інших питань [22, с. 14]. Забігаючи наперед, зауважимо, що серед цих стандартів архіважливе значення надається саме кримінальному переслідуванню. Дійсно, як випливає з аналізу законодавства зарубіжних країн, у більшості з них прокуратура функціонує як орган, який забезпечує кримінальне переслідування і є стороною в судовому процесі. Щодо цього В.В. Стеценко зауважує, що кримінальне переслідування, підтримання державного обвинувачення в суді, оскарження судових рішень – ці функції є спільними для прокурорів багатьох країн [38, с. 234]. Йдеться переважно про правові системи західних держав. Відповідно до них прокуратура повинна здійснювати лише кримінальне переслідування і процесуальне керівництво органами розслідування, а також підтримувати державне обвинувачення в суді [39, с. 45–46; 21, с. 139–141; 36, с. 24–28]. Більш детально про це пише В.А. Миколенко, зауважуючи, що на даний час на «правовій мапі» світу в більшості країн континентальної системи права прокуратура виступає як переважно орган кримінального переслідування осіб, які вчинили злочини, в підтриманні публічного обвинувачення в суді, а також у нагляді за законністю попереднього розслідування злочинів. Відсутність у західних державах загального нагляду пояснюється тим, що

в розвинутих країнах правом, правовою культурою перейняті всі структури соціального і державного організму. Там вже створено громадянське суспільство, сформовані його регулятори, в тому числі стабільне законодавство, що охоплює всі істотні явища, діють правові традиції поваги до закону і відповідальності перед ним [23, с. 278]. Аналогічної думки про модель прокуратури, яка виступає переважно як орган кримінального переслідування, дотримується О. Звірко, наголошуючи, що саме в цьому напрямі слід реформувати українське законодавство, якщо ми хочемо, щоб воно відповідало кращим європейським зразкам [2, с. 170].

Отже, щодо основного суб'єкта, який здійснює функцію кримінального переслідування, то ним виступає саме прокурор. Так, відповідно до частини першої статті 53 Римського статуту міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 року, прокурор, оцінивши представлену йому інформацію, починає розслідування, якщо лише він не визначить, що немає розумних підстав для прийняття дій у відповідності з даним Статутом. Разом із тим згідно з частиною другою статті 53 цього акту прокурор може скасувати рішення про порушення кримінального переслідування, з наступним повідомленням відповідних суб'єктів про свої висновки та їх підстави. Окрім того, відповідно до статті 61 Римського статуту тільки прокурор може подати Палаті попереднього провадження обвинувачення по відношенню до конкретної особи [35].

Цікавими з точки зору проголошення основною функцією кримінального переслідування є норми згаданого нами «м'якого права». Так, 22–24 травня 2000 року Французька національна школа суддівства провела в Страсбурзі під егідою Ради Європи пан'європейську конференцію «Якою повинна бути прокуратура в Європі у XXI столітті». Учасники конференції охарактеризували стан інституту прокуратури в державах-членах, а також опрацювали проект документа, пізніше покладеного в основу Рекомендації № (2000) 19 Комітету міністрів державам-членам стосовно ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя [18, с. 36]. У преамбулі Рекомендації Res (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя, ухваленій Комітетом Міністрів Ради Європи на 724-ому засіданні заступників міністрів 6 жовтня 2000 року [46], закріплено, що прокуратурі також належить провідна роль у системі кримінального судочинства. У пункті 2 цього міжнародного правового

акту закріплено, що в усіх системах кримінального судочинства прокурори приймають рішення про порушення і продовження кримінального переслідування.

У підпункті v (с) пункту 7 Рекомендації Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1604 (2003) «Про роль прокуратури в демократичному суспільстві, заснованому на верховенстві закону», прийнятої Постійною комісією, яка діє від імені Асамблеї, 27 травня 2003 року [34], стосовно функцій прокуратури, які не відносяться до сфери кримінального права, наголошено на необхідності забезпечення повноважень і функцій прокурорів, обмежуючись сферою переслідування осіб, винних у вчиненні кримінальних правопорушень, і вирішення загальних задач щодо захисту інтересів держави через систему здійснення кримінального правосуддя.

Такі ж вимоги до функціонального навантаження органів прокуратури містяться і в Європейських керівних принципах з етики та поведінки прокурорів («Будапештські керівні принципи») від 31 травня 2005 року [37, с. 101–102].

Категорію «кримінальне переслідування» знаходимо в нормах Європейських конвенцій, які ратифіковані Україною. Так, цей термін вживається в частині першій статті 1, частині другій статті 12, частині четвертій статті 15 Європейської конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах від 20 квітня 1959 року [32], ратифікованої 16 січня 1998 року; в статті 1, частині другій статті 3, частині другій статті 7, статті 8, статті 9, частинах першій та третій статті 14, частині третій статті 20 Європейської конвенції про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 року [33], ратифікованої 16 січня 1998 року; в статті 5, статті 7, частинах першій та другій статті 8 Європейської конвенції про боротьбу з тероризмом (ETS № 90) від 27 січня 1977 року [31], ратифікованої 17 січня 2002 року. Проте визначення даної правової категорії з вказівкою на основні її концептуальні ознаки відсутні в згаданих вище міжнародно-правових актах.

Визначення терміна «кримінальне переслідування» міститься в рекомендаційному законодавчому акті – Модельному кримінально-процесуальному кодексі для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав, прийнятому Постановою Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав 17 лютого 1996 року [24]. Відповідно до пункту 23 частини першої статті 10 цього акту «кримінальне переслідування» визначено як процесуальну діяльність, що здійснюється стороною обвинувачення з метою

встановлення діяння, забороненого кримінальним законом, й особи, яка його вчинила, винуватості останньої у вчиненні злочину, а також для забезпечення застосування до такої особи покарання або інших примусових заходів. Стороною обвинувачення є органи, які здійснюють кримінальне переслідування, серед яких названо прокурора (пункти 25, 26 частини першої статті 10 названого акту).

Як ми уже зазначали, законодавству більшості зарубіжних країн відомий термін «кримінальне переслідування», визначення якого передбачається спеціальними законами або ж кримінально-процесуальними кодексами. Що ж до основних законів, то дане поняття практично в більшості конституцій закріплюється в основному переліку функцій і задач прокуратури, чи то в якості основної функції, чи то поряд з іншими функціональними навантаженнями цього органу, без закріплення його дефініції.

Здійснюючи розгляд даного питання, В.А. Миколенко робить висновок, що в тих державах, де прокуратура є конституційним інститутом, її функції з більшим чи меншим ступенем конкретизації закріплюються зазвичай в основних законах. У більшості випадків конституційний перелік функцій не є вичерпним і може бути доповнений у спеціальному законі. Лише в деяких випадках перелік носить вичерпний характер, хоча б щодо основних функцій [23, с. 279]. У межах цього питання акти європейського права не обходять стороною їх пряму залежність від історичних традицій тієї чи іншої правової системи. Далі автор наводить приклад комплексного підходу до визначення функцій прокуратури в Законі Латвії «Про прокуратуру», який закріплює, окрім функції кримінального переслідування, низку інших функцій, як-от: розслідування злочинів, участь у законотворчості [23, с. 281–282]. Слід зауважити, що подібний підхід унормування досить широкого кола функцій прокуратури містять конституції ряду зарубіжних країн, що буде висвітлено нижче.

Як основна функція прокуратури функція кримінального переслідування закріплена в конституціях Італії [6], Ірландії [5]. Так, у статті 112 Конституції Італії закріплено, що прокуратура зобов'язана здійснювати кримінальне переслідування. У частині третій статті 30 Конституції Ірландії передбачено, що всі злочини, які підлягають покаранню судом, утвореним у відповідності до статті 34 Конституції, що не є судом сумарної юрисдикції, повинні від імені народу переслідуватися Генеральним аторнеєм або іншою особою, уповноваженою у відповідності із законом діяти з цією метою. В останньому

прикладі означена функція передбачена як основне зобов'язання.

Поряд з іншими функціями кримінальне переслідування міститься в основних законах Албанії [11], Вірменії [12], Грузії [4], Литви [9], Португалії [10], Азербайджану [3]. Згідно з частиною першою статті 148 Конституції Албанії прокуратура здійснює кримінальне переслідування, а також представляє державне обвинувачення в суді. Прокуратура здійснює й інші повноваження, що визначені законом. У пункті 1 частини другої статті 103 Вірменської Конституції вказано, що прокуратура Республіки Вірменія порушує в передбачених законом випадках і порядку кримінальне переслідування.

Серед основних функцій кримінальне переслідування передбачене в Конституції Грузії. Так, у частині першій статті 91 закріплено, що прокуратура Грузії є установою судової влади, яка здійснює кримінально-правове переслідування, нагляд за дізнанням і виконанням покарання, а також підтримує державне обвинувачення.

Досить цікавим, з точки зору термінологічного позначення, дана функція передбачена в Конституції Литви: «Державне обвинувачення по кримінальних справах підтримується, кримінальне переслідування проводиться, контроль за діяльністю органів дізнання здійснюється прокурорами» (частина перша статті 118).

Закріплення кримінального переслідування з його термінологічною прив'язкою до загальноправового принципу законності міститься в частині першій статті 219 «Функції і статус» Конституції Португалії: «До компетенції прокуратури входять представництво держави і захист інтересів, що визначаються законом, а також з дотриманням положень наступного пункту, і, відповідно до закону, участь у проведенні політики, що визначається органами державної влади у сфері боротьби з кримінальними злочинами і їх профілактики, здійснення кримінального переслідування, що ґрунтується на принципі законності, і захист демократичної законності».

Через категорію «порушення кримінальної справи» реалізоване конституційно-правове опосередкування функцій кримінального переслідування в Конституції Азербайджану. У частині першій її статті 133 зазначено, що прокуратура Азербайджанської Республіки в порядку, передбаченому законом, здійснює нагляд за точним і одноманітним виконанням і застосуванням законів; у передбачених законом випадках порушує кримінальні справи і веде слідство; підтримує в суді державне обвину-

вачення; порушує в суді позов; вносить протести на рішення суду.

Така ситуація в аспекті аналізу конституційно-правових норм, коли функція кримінального переслідування лише зазначається, без визначення її основних ознак, на нашу думку, є виправданою, оскільки зміст функції чи то задачі може змінюватися, і конституційне опосередкування її визначення буде лише обмежувати діяльність органу. Адже, як показує практика законотворення, якщо явище державно-правового порядку є складним, то з меншою ймовірністю можна виразити його основні характеристики в нормах конституцій. У такому разі подібні визначення будуть набувати характеру певного загального орієнтування.

Конституції Румунії [15], Словаччини [16], Нідерландів [7], Норвегії [8], Японії [17] та інших держав узагалі не містять будь-якого переліку функцій прокуратури. Так, у Конституції Румунії, де окремий розділ присвячений органам прокуратури, лише в частині першій статті 130 передбачено, що в судовій діяльності прокуратура представляє загальні інтереси суспільства і захищає правопорядок, а також права і свободи громадян. Подібні підходи не дозволяють повною мірою визначити загальні й необхідні ознаки даного органу, який виступає конституційним інститутом. Із цього приводу слушною є позиція А.І. Палюх, який, слідом за М.Й. Курочкою та Л.В. Карабут, робить висновок про доцільність чіткого зазначення функції кримінального переслідування, оскільки учасникам кримінального процесу, щодо яких фактично реалізується функція кримінального переслідування, немає особливого сенсу вникати в тонкощі теоретичних визначень, суперечок із приводу поняття і змісту цієї функції, а вони потребують її відповідного унормування [30, с. 23].

Як ми вже зауважували, закріплення функції кримінального переслідування відбувається також на рівні законодавства. Так, відповідно до Конституції Молдови, в частині першій статті 124 закріплено основну функцію прокуратури – здійснення загального нагляду. Основний закон Молдови не оперує поняттям «кримінальне переслідування», проте в статті 5 Закону «Про прокуратуру» від 25 лютого 2016 року [27] визначено, що прокуратура відповідно до закону керує кримінальним переслідуванням і здійснює його, представляє обвинувачення в судовій інстанції. Подібна ситуація відображена в статтях 110, 111 Конституції Туркменістану. Що ж до закону цієї держави, яким регламентовано функціонування органів прокуратури, то в ньому передбачено здійснення органами

прокуратури, у випадках, визначених законом, розслідування злочинів і притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які вчинили злочини (пункт 5 частини другої статті 3 Закону) [25], що фактично і є кримінальним переслідуванням.

Закріплення основною функцією прокуратури здійснення кримінального переслідування знаходимо в законі Польщі «Про прокуратуру» від 28 січня 2016 року [48], де у статті 2 визначено, що прокуратура виконує задачі в області переслідування за злочини і забезпечує верховенство закону.

Слід окремо зупинитися на досвіді нормативно-правового регулювання функції кримінального переслідування за законодавством Казахстану. Відповідно до частини першої статті 83 Конституції Казахстану [14] прокуратура від імені держави здійснює вищий нагляд за точним і однаковим застосуванням законів, указів Президента Республіки Казахстан та інших нормативно-правових актів на території Республіки, за законністю оперативно-розшукової діяльності, дізнання і слідства, адміністративного і виконавчого провадження, вживає заходів з виявлення і усунення будь-яких порушень законності, а також опротестовує закони та інші правові акти, що суперечать Конституції і законам Республіки. Прокуратура представляє інтереси держави в суді, а також у випадках, порядку і межах, установлених законом, здійснює кримінальне переслідування. Як бачимо, на конституційному рівні поряд із наглядовою функцією як основну закріплено функцію кримінального переслідування. Логічним продовженням нормативного опосередкування вказаного конституційного положення має виступати його реалізація правовими засобами на рівні законодавства. Так, у діючому Законі Республіки Казахстан «Про прокуратуру» від 30 червня 2017 року № 81-VI [29] кримінальному переслідуванню присвячено окрему статтю, відповідно до якої прокуратура від імені держави здійснює кримінальне переслідування у відповідності з кримінальним, кримінально-процесуальним законодавством (стаття 19). Дана стаття міститься у главі 3 Закону під назвою «Представництво інтересів держави в суді і кримінальне переслідування», що видається не зовсім логічним, адже кримінальне переслідування передує підтриманню державного обвинувачення в суді. Більше того, навіть якщо представництво інтересів держави в суді сприймати як форму здійснення кримінального переслідування, все одно кримінальне переслідування буде передувати в часі. Більш правильно функція кримінального переслідування була

закріплена в попередній редакції Закону Республіки Казахстан «Про прокуратуру» від 21 грудня 1995 року № 2709 [28]. Для її унормування було передбачено окрему главу 10 «Кримінальне переслідування», де врегульовувався увесь комплекс питань, пов'язаних з регламентацією даної функції, що виглядало логічним та відповідним правилам нормативної техніки.

Цікавим є досвід Азербайджану в регулюванні питань, що є предметом нашого дослідження. Як ми зауважували, в Основному законі цієї держави не передбачено функції прокуратури щодо кримінального переслідування. Згідно зі статтею 4 Закону Азербайджанської Республіки від 7 грудня 1999 року [26], яка фактично повторює конституційне положення, закріплено, що прокуратура, у передбачених законом випадках і порядку, порушує кримінальну справу і здійснює попереднє слідство. А вже згідно з частиною другою статті 17 цього Закону, з метою забезпечення ведення кримінального переслідування прокуратура здійснює процесуальне керівництво попереднім розслідуванням по кримінальній справі, нагляд за виконанням і застосуванням законів, вивчає і узагальнює стан виконання законодавчих актів у цій сфері.

Визначення поняття «кримінальне переслідування» міститься у кримінально-процесуальних кодексах зарубіжних країн, що пояснюється передусім тим, що кримінальне переслідування є процесуальним правовим інститутом і використовується для позначення саме процесуальних правових явищ. Навіть там, де дана функція не визначена нормативно, проте саме з аналізу повноважень прокурора, що передбачені кримінально-процесуальними кодексами, ми можемо зробити висновок про фактично-нормативну наявність цієї важливої функції.

Так, у Конституції Білорусії кримінальне переслідування не передбачено у виді функції прокуратури. Цей акт оперує категорією нагляду (стаття 125) [13]. Проте визначення функції кримінального переслідування, із вказівкою на суб'єктів, які його здійснюють, знаходимо в пункті 48 частини першої статті 6 КПК Республіки Білорусь [41].

Визначення поняття «кримінальне переслідування» закріплено в пункті 7.0.4. статті 7 Кримінально-процесуального кодексу Азербайджанської Республіки [40]. Віднесення прокурора до суб'єктного складу органів, правомочних здійснювати переслідування, передбачене у статті 84 цього кодексу.

Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Молдова [43] у своїй архітектоніці має окремий розділ, який досить детально

врегулює питання кримінального переслідування. Цікавим є те, що визначення кримінального переслідування здійснюється через категорії предмету й мети (стаття 252).

Терміни «кримінальне переслідування» та «обвинувачення» закріплені як синоніми в пункті 22 статті 7 Кримінально-процесуального кодексу Республіки Казахстан [42]. Проте в даному випадку, на нашу думку, відбувається змішування різнопорядкових понять.

Відповідно до проведеного аналізу слід зробити висновок про однозначне віднесення прокурора до категорії суб'єктів, які здійснюють кримінальне переслідування. В основі названого стандарту лежать європейські національні практики в частині визначення статусу прокуратури. Історична притаманність цієї діяльності прокуратурі дозволяє розглядати кримінальне переслідування як критерій у конструюванні різних моделей прокурорської діяльності, окремо виділяючи прокуратуру як таку, що традиційно або ж виключно займається кримінальним переслідуванням [1, с. 24]. Так, наприклад, у Франції, відповідно до статті 40-1 Кримінально-процесуального кодексу [47], якщо прокурор вважає, що факти, доведені до його відома, містять ознаки злочину, то він, реалізуючи функцію кримінального переслідування, вирішує: 1) розпочати кримінальне переслідування; 2) ввести альтернативну процедуру кримінального переслідування; 3) залишити без руху процедуру кримінального переслідування, якщо конкретні обставини доводять це.

Виходячи з аналізу відповідних норм Кримінально-процесуального кодексу Німеччини [44], лише прокурор має право оголосити публічне обвинувачення (§152 (1)). Якщо законом не встановлено інше, то прокуратура зобов'язана організувати переслідування всіх злочинних діянь, які підлягають переслідуванню, за наявності достатніх фактичних підстав (§152 (2)). У відповідності з §153 (a-f) прокуратура може відмовитися, з різних підстав, від публічного обвинувачення або призупинити провадження по справі з підстави, передбаченої §154 (f) кодексу.

Висновки

Правові системи зарубіжних країн світу по-різному регламентують здійснювану прокуратурою функцію кримінального переслідування, що зумовлено національними традиціями та особливостями політико-правового розвитку. Але незважаючи на певні відмінності щодо змістовних аспектів унормування цієї функції, спільним є те, що дана категорія відома і вживається в законодавстві більшості зарубіжних країн.

Список використаних джерел:

1. Воронин О.В. Прокурорское уголовное преследование в различных стадиях и производствах отечественного уголовного процесса. *Вестник Томского государственного университета. Право*. 2013. № 1 (7). С. 24–32.
2. Звірко О. Кримінальне переслідування – процесуальна функція чи правова фікція? *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 8. С. 169–171.
3. Конституція Азербайджанской Республики. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/azerbaijan.pdf>
4. Конституція Грузії. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/georgia.pdf>
5. Конституція Ірландії. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/ireland.pdf>
6. Конституція Італійської Республіки. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/italy.pdf>
7. Конституція Королівства Нідерландів. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/netherlands.pdf>
8. Конституція Королівства Норвегія. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/norway.pdf>
9. Конституція Литовської Республіки. URL: <https://legalns.com/download/books/cons/lithuania.pdf>
10. Конституція Португальської Республіки. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/portugal.pdf>
11. Конституція Республіки Албанія. URL: http://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/const/albania/albani-r.htm
12. Конституція Республіки Армєнія. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/armenia.pdf>
13. Конституція Республіки Білорусі. URL: <https://legalns.com/download/books/cons/belarus.pdf>
14. Конституція Республіки Казахстан. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/kazakhstan.pdf>
15. Конституція Румунії. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/romania.pdf>
16. Конституція Словаччини. URL: <http://legalns.com/download/books/cons/slovakia.pdf>
17. Конституція Японії. URL: <https://legalns.com/download/books/cons/japan.pdf>
18. Копиленко О. Міжнародні стандарти та вітчизняний досвід правового регулювання статусу прокуратури (на основі аналізу проектів законодавчих актів, внесених на розгляд Верховної Ради України шостого скликання). *Вісник національної академії прокуратури України*. 2011. № 2. С. 35–44.
19. Костенко Н.И. Место прокуратуры в государственном механизме. *Государство и право*. 1995. № 11. С. 12–22.
20. Лапкін А. Кримінальне переслідування – перспективна функція прокуратури України. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2011. № 1. С. 52–57.

21. Ларин А.М. Что будет с судебной реформой? *Государство и право*. 1994. № 10. С. 138–144.
22. Международно-правовые стандарты в уголовной юстиции Российской Федерации : научно-практическое пособие. Москва : Анкил, 2012. 312 с.
23. Миколенко В.А. Модернізація конституційно-правового статусу прокуратури в європейських країнах : порівняльно-правовий аналіз. *Актуальні проблеми політики*. 2016. Вип. 58. С. 276–285.
24. Модельний кримінально-процесуальний кодекс для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав. Постанова Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 17.02.1996 р. URL: <https://www.icrc.org/ru/doc/resources/documents/misc/ihl-nat-3.htm>
25. О прокуратуре Туркменистана. Закон Туркменистана от 15.08.2009 г. № 50-IV. URL: <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/84132/93350/F1353759309/TKM84132.pdf>
26. О прокуратуре. Закон Азербайджанской республики от 07.12.1999 г. URL: http://republic.preslib.az/ru_d4-67.html
27. О прокуратуре. Закон Молдовы от 25.02.2016 г. URL: http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=84224
28. О прокуратуре. Закон Республики Казахстан от 21.12.1995 г. № 2709. URL: <https://pavlodar.com/zakon/?dok=00129&all=all>
29. О прокуратуре. Закон Республики Казахстан от 30.06.2017 г. № 81-VI. URL: <http://prokuror.gov.kz/rus/printpdf/91212>
30. Палюх А.І. Участь прокурора в доказуванні під час досудового розслідування : дис. ... к.ю.н. Львів, 206 с.
31. Про боротьбу з тероризмом (ETS № 90). Європейська конвенція від 27.01.1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_331
32. Про взаємну допомогу у кримінальних справах. Європейська конвенція від 20.04.1959 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036
33. Про видачу правопорушників. Європейська конвенція від 13.12.1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033
34. Про роль прокуратури в демократичному суспільстві заснованому на верховенстві закону. Рекомендація Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1604 (2003), прийнята Постійною комісією, яка діє від імені Асамблеї, 27.05.2003 р. URL: <https://rm.coe.int/16806413b5>
35. Римский статут международного уголовного суда от 17 июля 1998 года. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588
36. Савицкий В.М. Стержневая функция прокуратуры – функция уголовного преследования. *Российская юстиция*. 1994. № 10. С. 24–28.
37. Серета Г.П. Функції прокурора у кримінальному процесі України. *Науковий вісник Чернівецького університету*. 2010. Випуск 550: Правознавство. С. 101–105.
38. Стеценко В.В. Реформа прокуратури України: хронологія функціональних змін. *Форум права*. 2016. № 1. С. 233–240.
39. Точилковский В.Н. О концепции прокурорской власти: проблемы и перспективы. *Советское государство и право*. 1990. № 9. С. 39–47.
40. Уголовно-процесуальний кодекс Азербайджанской Республики от 14.07.2000 г. URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30420280#pos=797;-51
41. Уголовно-процесуальний кодекс Республики Беларусь от 16.07.1999 г. URL: <https://etalonline.by/document/?regnum=HK9900295>
42. Уголовно-процесуальний кодекс Республики Казахстан от 04.07.2014 г. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575852#pos=832;-38
43. Уголовно-процесуальний кодекс Республики Молдова от 14.03.2003 г. URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30397729#pos=3073;-35
44. Уголовно-процесуальний кодекс Федеративной Республики Германия. Strafprozessordnung (StPO) in the version published on 1 january 2014. URL: <https://publishup.uni-potsdam.de/opus4-ubp/frontdoor/deliver/index/docId/6039/file/sdrs02.pdf>
45. Чурилов А.В. Защита прав и свобод человека и гражданина средствами прокурорского надзора. Москва, 1999. 89 с.
46. Щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя. Рекомендація Rec (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам від 6.10.2000 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2000_19_2000_10_6.pdf
47. Code de procédure pénale. Version consolidée au 29 mai 2020. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?sessionId=7F804E31B95285E97FB5EA3A85B9050D.tplgfr26s_3?cidTexte=LEGITEXT000006071154&dateTexte=20200603
48. Prawo o prokuraturze. Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. URL: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20160000177/U/D20160177Lj.pdf>

Serhii Ionushas. International standards and foreign experience of constitutional and legal mediation of the function of criminal prosecution

The relevance of the article is that the issue of the functional direction of prosecutorial activity in the form of criminal prosecution continues to be one of the most controversial in Ukrainian legal science. Legal standards in the international sphere regarding the regulation of the function of criminal prosecution crystallize as a result of analysis and generalization of legal practices of individual states and, of course, norms of international law. The purpose of the article is to analyze the foreign experience of constitutional and legal regulation of the function of criminal prosecution, as well as to define international standards in this area. The article is devoted to the study of the norms of international law, the so-called "soft law", in terms of constitutional and legal regulation of the function of criminal prosecution. It is concluded that it is impossible for individual states, as subjects of international relations, to completely ignore the requirements of such international acts. The normative-legal analysis of the constitutional-legal practices of some foreign countries on consolidation of the function of criminal prosecution is carried out, with the purpose of their further unification and use as foreign experience. It was found that the concept of "criminal prosecution" is contained primarily in the criminal procedure codes of foreign countries, which is primarily due to the fact that criminal prosecution is a procedural legal institution, and is used to denote procedural legal phenomena. Even where this function is not defined by law, but it is from the analysis of the powers of the prosecutor, provided by the criminal procedure codes, we can conclude that the factual and normative existence of this important function. It is determined that the legal systems of foreign countries in different ways regulate the function of criminal prosecution carried out by the prosecutor's office, which is due to national traditions and peculiarities of political and legal development. But despite the existence of certain differences in the substantive aspects of the normalization of this function, the common denominator is that this category is known and used in the legislation of most foreign countries.

Key words: prosecutor's office, crime, public prosecution, court, investigation.

